

Edebiyat Kùltür ve Sanat Üniversitesi

Öte diyarlardan geleli birkaç ay olmuştu Ramiz Dayı. Henüz pek alışmamıştı bu diyarlara. İlimin zorunluluk olup tescilinin ise diplomadan ibaret olduğu bu topraklara bir türlü alışmamıştı. Zamanının büyük kısmını güneşli günde bir ağacın altında dinlenerek geçiriyordu. Elinde bir kâğıt ve kalem yazıp duruyordu tüm gün boyunca. Günlerce yazıp karaladıklarını kimse bilmiyordu, kestirmekte olanaksızdı, çünkü yazdıkları bitince, akşam çökerken cebinden çıkardığı çakmağıyla tutuşturup yakıyordu.

İşte günler böyle geçiyordu Ramiz Dayı için. 40 yaşını devirmişti ama hala evlenmeye pek niyetli değildi. Komşunun bahçesinde öylece oturup kitap okuyan Hasan'ı gördü. Hasan henüz üniversiteye başlayalı bir yıl olmuştu. Yaz tatilinin girmesiyle o da rahat bir nefes almıştı. Edebiyat bölümünü okuyordu. Diploma sunum Üniversitesinde bu bölüm yeni açılmıştı. Hasan da bu bölümün ilk öğrencilerindendi. Ramiz Dayı ağır adımlarla yanına yaklaşıp selam verdi. Hasan öyle derin kitap okumaktaydı ki, dalıp gitmişti adeta. *Görünmeyen Bilinmez* adlı romanı okurken, Ramiz Dayının iki defa tekrarladığı selamını duymamıştı bile. Ramiz Dayı Hasan'ın yanına geçip oturdu. Kısa bir süre sessizce Hasan'ı ve okuduğu kitabı inceledi. Hasan'ın yanı başında bir kitap daha vardı. O kitabı da alıp incelemeye koyuldu. Kitap ilginç bir kapağa ve isme sahipti. Sessizce kitabın adını okumaya başladı. Hasan Ramiz Dayının boğuk sesiyle irkilmışti. Elindeki kitabı kapatıp ters bir bakış attı. Hiddetle Ramiz Dayıya çıkıştı. "Ne yapıyorsun sen be adam? Utanmıyor musun başkasının eşyalarını kullanmaya, başkasını rahatsız etmeye?" Ramiz Dayı şaşırılmışti. Üzölmüş ve rahatsız olmuştu. Özür dileyip, ayağa kalktı. Hasan hala kendince söylenmekteydi. Sessizce Ramiz Dayı her zamanki ağacının altında dinlenmeye koyuldu.

Günler sonra Ramiz Dayı Hasan'ı yine görmüşti. Bu kez Hasan Ramiz Dayının her zaman oturup dinlendiği ağacın altında oturuyordu. Ramiz Dayı yavaşça sokulup selam verdi. Hasan yine selamı duymamışti. Bir süre Ramiz Dayı ayakta öylece bekledi. Hasan nihayet onu fark etmişti. Ne istiyorsun dercesine Ramiz Dayının yüzüne bakmaya koyuldu Hasan. Ramiz Dayı ağacı işaret edip, burada genellikle kendisinin oturduğunu bugünde oturmasında bir sakınca olup olmayacağını sordu. Hasan yine hiddetlenmişti. "Senin ağacın mı bu? Hem başka ağaç mı yok." Ramiz Dayı Hasan'ın elindeki kitabı gösterip ne olduğunu sordu. Hasan'ın yanıtı yine hiddetli ve kırıcıydı. "Sana ne be adam." Hasan kitabını okumaya koyuldu. Ramiz Dayı ise yine sessizce evinin yolunu tuttu.

Günler sonra Ramiz Dayı Hasan'ın kim olduğunu öğrenmişti. Hasan ve ailesini yemeğe davet etmişti. Ailesi oldukça kibar ve kültürlüydü. Hâlbuki Hasan'ın babası Kasım Bey de annesi Zehra Hanım gibi ilkokul terkti. Maddi sıkıntılardan ötürü okuyamamışlardı ama kültürlüydüler. Muhabbet Hasan'ın eğitimiyle başlamışti. Muhabbetin gidişatı Hasan'ın egosunu kabartıyor ve hoşuna gidiyordu ama bir süre sonra sıkılmaya başladı. Kendince söylenmeye başladı. Bu cahil adama bunları

anlatsan ne yazar. Anlatmanın da, bu adamla konuşmanın da anlamsız olduğu düşüncesi belirmişti tüm zihninde.

Çorbalar içilmiş, ana yemek olarak patlıcan yemeği gelmişti. Hasan ise hayatta yemezdi bu yemeği, çünkü patlıcandan nefret ediyordu. Ramiz Dayı Hasan'a gülümseyerek bakıyordu. Okul okuyor olmasına, özellikle de edebiyat okuyor olmasına seviniyordu ama pek edebiyat okuyan bir halde görünmüyordu. Hasan'ın babası Kasım Bey dayanamayıp Ramiz dayının okuma bilip bilmediğini sordu. Ramiz dayı "*Hangi yazıyı?*" diye soruyla yanıt vermişti. Hasan sinirlenmişti. Hiddetle karşılık verdi. "*Çin yazısını. Sence adam hangi yazı olabilir. Biz şuan hangi yazıyı kullanıyoruz. Bu yazıyı okuyabildin de diğerleri mi kaldı?*" Annesi Zehra Hanım Hasan'ı sakinleştirdi. Ramiz dayı okuma hususuna ara verip neden yemek yemediğini sordu. Hasan'dan ses çıkmamıştı. Annesi durumu izah edince, Ramiz dayı; "*O halde sana başka bir şey yapayım istersen. Sahan da yumurta yer misin?*" Hasan yine sinirli ve sıkılmış halde yanıt verdi. Aşağılarcasına, beğenmez bir ifadeyle; "*Yumurta mı? Hayatta yemem. Ben edebiyatçı biriyim. Böyle bağnaz şeyleri yememi mi bekliyorsun sen?*" Ramiz dayı da artık sinirlenmişti ama belli etmek yerine yine sualle karşılık verdi. "*Peki, edebiyatçılar ne yer, onlar insan değil mi?*" Hasan aşağılayan bakışını attıktan sonra sadece başını salladı. Bu davranışla Ramiz dayı demek istediğini anlamıştı. Ramiz dayıyı küçümsüyor, bu hususu onla konuşmanın bile boş olduğunu düşünüyordu Hasan.

Yemekten sora sofrayı toparlayan Ramiz dayı konuklarına gülümseyerek ne içmek istediklerini sordu. "*Türk kahvesi içmek isterler misiniz?*" Diye sordu. Kasım Bey ve Zehra Hanım memnun vaziyetle kabul ederken, Hasan; "*Cappuccino yok mu?*" diye sordu. Ramiz dayı olmadığını üzgün halde başını sallayarak belirtti. Hasan bu durum üzerine hiç bir şey içmeyeceğini söyleyip çıkmak istediğini dile getirdi. Annesi bunun olanaksız olduğunu, kaba ve kırıcı bir davranış olacağını söyledi. Fakat Hasan ona da aynı tavrı ve hiddeti göstermişti. "*Ne yani, okuma yazmaktan bile yoksun bu halinizle bana edep, görgü mü öğretiyorsunuz? Ben edebiyatçıyım. Nerde nasıl davranacağımı sizden daha iyi bilirim.*" Ramiz dayı gülmeye başlamıştı. Başta Kasım Bey olmak üzere Annesi Zehra Hanım ve Hasan bu duruma şaşırılmıştı. Hasan ayriyeten sinirlenmişti. Bir süre sonra Ramiz dayı yanıt verdi. "*Demek Edebiyatçısın sen. Öyle mi?*" Hasan onaylayan kafa işareti yaptı. Ramiz dayı tekrar gülmeye başlamıştı. Gülümsemesinin dinmesiyle uzun bir müddet etraf sessizliğe bürünecekti.

Hasan etrafındaki objelere göz attıktan sonra ürkek bir halde annesinin yanına gelip oturdu. Henüz 20'sine yeni giren Hasan'ın bedeninde korku belirmişti. Ramiz dayı pencerenin yakınında duran küçük dolabın yakınına gitti. Hasan'a tekrar baktıktan sonra boğazını temizledi ve Hasan'a o muazzam sorularını sormaya başladı. "*Mademki sen edebiyatçısın o halde kültürlü ve de sanatın değerini bilen biri olmalısın.*" Hasan onaylayan bir vaziyetle gözlerini kırptı. "*Peki, bu edebiyat bölümünü bitirdiğinde ne olacaksın?*" Hasan titrek ses tonuyla yanıt verdi. "*Diplomamı alacağım.*" Ramiz dayı tekrar soruyordu.

“Bu diploma ne işine yarayacak?” “Bu diplomayla edebiyatçı olduğum anlaşılacak ve dünyanın en büyük Edebiyat Kültür ve Sanat Üniversitesine okumaya gideceğim.” Ramiz dayı şaşırmış gibi yaptı şaşırılmamış olmasına rağmen. *“Peki, orayı da diyelim ki yüksek notla bitirdin ve diplomanı aldın. Ya sonra?”* Hasan direk söze heyecanla girmişti. *“Sen anlamazsın adam. Ben o diplomayı alayım sen beni gör o zaman. Her istediğim yerde iş bulacağım. Bana iş mi yok artık.”*

Ramiz dayı bir adım geriye atıp, perdeyi çekti. Hava kararmak üzereydi. Ramiz dayı tekrar Hasan’a döndü. *“Yani iş için, iyi bir iş için diyorsun.”* Hasan sadece *“Evet.”* Diyebildi. Ramiz dayı Hasan’a yaklaşıp bir soru daha sordu. *“Ya bulamazsan veya bulduğun işte mutlu olamazsan yahut bulduğun işte tutunmanı sağlayamazsa o diploma, işte o zaman ne olacak?”* Hasan şaşkındı. Hiddetli bakışları yerini şaşkın ve çaresiz bakışlara bırakmıştı. Hasan kendini topladı. *“Dünyanın en büyük yazarı, sanatçısı ve de edebiyatçısı olacağım ben.”* Ramiz dayı hiddetle Hasan’a sorusunu gönderdi. *“Ya sonra? Yazdıkların ne olacak, sanatın neyi anlatacak veya ne ifade edecek? Söyle bakalım küçük oğlan Edebiyatçı olmak için diplomamı gerekiyor? O halde gel.”* Hızla küçük dolaba yöneldi ve çekmecesinden bir dosya çıkardı.

Dosya Hasan’ın önüne serilmişti. Hasan ağır hareketlerle dosyayı açtı. Bir diploma vardı içerisinde. Dünyanın en büyük ve en meşhur Üniversitesinin diplomasıydı bu. Edebiyat Kültür ve Sanat Üniversitesinin diplomasıydı. Ramiz dayı yıllar evvel bu üniversiteden dereceyle mezun olmuş ve ödül almıştı. Ramiz dayının ödülleri ve başarıları ise sırasıyla belgelerle doluydu. Ramiz dayı aslında Ramiz dayı değil miydi? Hasan şaşkındı annesi ve babası gibi. Daha geçenlere kadar kitaplarını okuyup takip ettiği kişi karşısındaydı. Yazarı Mevlüt Baki Tapan olan kitapların tümünü aslında Ramiz dayı yazmıştı. Şaşkınlık tüm odayı sarmıştı. Ramiz dayı koltuğa oturup Hasan’a baktı. Hasan dosyaya bakmayı bırakıp Ramiz dayıya bakınca, Ramiz dayı da söze başlamıştı. Yürekleri yakan, tüm bilineni yıkıp deviren o sözcükler sıralanmaya başlamıştı. Adeta Hasan’ın kulaklarında yankılanıyordu acı gerçekler.

“Gerçek adım Mevlüt Baki Tapan. Ramiz ismini 20 yıl önce seçtim ve kimliğimi değiştirdim. Ramiz ismini tercih etme sebepim ise akıllı, zeki ve simgelerle, işaretlerle gösteren anlamında olduğu içindi. Bende eserlerimde birçok şeyi simgelerle gösteriyor ve gerçeği imgelere yüklüyordum. Senin gitmeyi istediğin o üniversiteden mezun oldum. Üniversitenin birden fazla bölümü ve olanakları vardı. Tiyatro salonları, sinema merkezleri, yazarlık atölyeleri ve dahası...”

Üniversitede çok şey öğrendim. Yazmayı, okumayı ve kitapları anlamayı... Ancak hissetmeyi asla öğrenemedim. Onu doğada öğrendim. Günler sonra kitaplarım yok sattı. Blog ve G-kitapların tüm insanlığı etkilemeyi başardı. Okurlarım ve hayranlarım binleri hatta milyonları aştı. Görünmeyen Bilinmez kitabım ilk kaleme aldığım romanımdı. Onu birçok romanım, kitabım takip etti. Tiyatroya giden yol, konuşan yapıtlar, periler ve efsaneler, zaman bisiklet gibi, dilimdeki bukrek, karanlık maceralar,

arayış, arama tarama yanılığısı... Bir süre sonra beni değil, eserlerimi sevdiklerini fark ettim. Çünkü beni sevmeleri için bir vesile yoktu. Edebiyatçı ve yazar olarak özgeçmişimde yazılıyordu. Fakat ben değil eserlerim var oldukça ben bir şey ifade ediyordum. Bir yıl hiç bir şey yazmamaya karar verdim. Henüz bu kararı alalı bir ay geçmemişti ki, sırasıyla tenkitler ve dışlanmalarla karşılaştım. Ardından çalışmakta olduğum birimlerden atılmaları geldi. Artık yazdıklarım da bir anlam ifade etmez olmuştu.

Zaman hızla akıp giderken bende eksiklerimi aradım ve buldum. Edebiyatçı olarak biliniyordum ama aslına ben edebiyatçı değildim, aksine egoist ve edep anlamaz biriydim. Para, zevk, övgü ve ego tatminim için yapmadığım şey kalmamıştı. Kültür mü? Ben kültürlü de değilmişim. Çok şey biliyordum kimsenin bilmediği kadar ama bunlar bilgi hamallığından başka bir şey değilmiş. Sanat mı? Sanattan da anladığım yokmuş. Bu sebeple sanatçı olduğumu da iddia etmem olanaksız. Çünkü ne olursa olsun bir eksik görüyor ve hiç birini beğenmiyordum. Resimler, kitaplar, şiirler, romanlar hep anlamsızdı. Benim beğenmeme sebepim ise ya ben yapmamıştım ya da yapamamıştı.” Hasan ve ailesi dikkatle dinliyordu. Hasan sessizliği bozup kendi özgün ve narin sesiyle ilk defa konuşuyordu. “Peki, neden böyle oldu?” Ramiz dayı gülümseyip söze devam etti.

“Bendimi değil egomu tatmin etmek için yaşadığımı anladım. Zavallı, edebiyattan ve sanattan yoksun kültürsüz biri olduğumu anladım. İşte bu yüzden tümüne veda ettim. Tabi Mevlüt Baki Tapan’a da.” Hasan şaşkındı. Anlamlandıramamıştı. “Kültürlülük neydi size göre, Edebiyat ve sanat anlayışınız neydi ki sizin?”

“Edebiyat edep sözcüğünden geliyor. Fakat okullarda edebiyatın Farsçadan geçmiş bir sözcük olduğu, anlamının ise estetik yazı dizisi bilimi olduğu öğretiliyor. Ne kadar da yanlış. Edeb yahu edeb. Edeb, üç harften oluşur. E D B, açılımı ne kadarda aşikâr. Eline, Beline ve Diline sahip olmak. İşte bu eylemi gerçekleştirmek edepli olmak demektir. Edebiyat ise Edeb’in bilimidir. Kültür sözcüğü ise bize Fransızcadan geçmiş. Kelime anlamı bildiğimizden çok farklı ama biz felsefi manasını benimsemişiz. Gerçek sözcük anlamı; Bir topluma ya da halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat yapıtlarının tümü; uygun dirimbilimsel koşullarda bir mikrop türünü üretme ya da usavurma, beğeni ve eleştirme yeteneklerinin öğrenim ve yaşantılar yoluyla geliştirilmiş olan biçimi; tarım. Felsefi manasına gelince; İnsanların toplumsal yaşam faaliyetinin temel yanlarından biri olan üretim, teknik, bilim, sanat, ahlak, politika, vb. tüm faaliyet alanlarında olduğu kadar, bunların maddi ve manevi ürünlerinde ve ayrıca toplumsal yaşam biçimlerinde insanın özünü oluşturan güçlerin ortaya çıkışlarının (Marks) ölçütü olarak kendini göstermesidir. Aslında bugün bu sözcük medenileşme anlamında kullanılır.

Peki ya sanat? Bir şey yapmada gösterilen ustalık demek olan sanat, ustasının başarısıyla kendisini sanatçılığa yükseltir. İşte bunlar dikkate alınılınca ben edepten yoksun, sanattan anlamayan kültürsüz biriydim. Edebiyatçı dediğin kişi edepli olmalı, saygılı ve derli olmalı. Kültürlü bir kişi egoist olmayı değil, toplumu düşünen olmalı.

Karşısındaki kişiye saygı duymalı. Edebiyatçı kişinin en belirgin yönü ise şudur evlat; Karşısındakini değiştirmek yerine onu kabullenmek ve benimsemektir. Sanatçı ise sanattan anlayandır. Estetiği olan, emeği barındıran ve de bir işin ustalıkla ortaya konulmuş hali sanattır. İşte bunu anlayabilen, herkesin göremediğini gören kişi sanattan anlayandır. Bu işi özümseyen ve işini ustalıkla icra eden ise sanatkârdır. Sanatçı ve Sanatkâr arasındaki farklar ise başlı başına farklılıklar gösterir. O da ayrı bir husus.” Hasan biraz olsun sebepleri çözmüştü. Lakin ne yapması gerektiğini bilmiyordu. Ramiz dayı sözlerini bitirmişti. Ayağa kalkıp soğuyan kahveleri sesiz ve sakince kaldırıp, götürdü. Birkaç dakika sonra yeni mis kokulu Türk kahveleriyle içeriye girdi. Bu kez Hasan içinde Kahve vardı. Hasan kahvesini alırken, zihnini meşgul eden soruyu da soramadan edemedi. *“Neden Türk Kahvesi?”* Ramiz dayı tereddütsüz soruya yanıt verecekti. Yerine oturup kahvesinden bir yudum aldı. Damaklarında o muazzam Türk kahvesinin leziz tadını aldıktan sonra sözlerine başladı.

“Atalarımız ne kadar da güzel açıklamış. Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır. Bak evlat, bundan yıllar evvel büyüklerimiz Türk kahvesi içerken muhabbet eder, sohbe dalarlardı. Sohbet heybetli konuşmaydı. Muhabbet ise aşkla, sevgiyle yapılırdı. İşte bu yüzden Türk kahvesi sevginin yeşermesine vesile olurdu. Aradaki kırgınlıklar, husumet ve küskünlükler def edilirdi. Öfkeye ve kine asla yer verilmezdi. Bu yüzden Türk kahvesini tercih ediyorum ve bu kadar çok seviyorum.”

Kahveler yudumlanmış, zaman da bir hayli geç olmuştu. Ramiz dayının konukları müsaade istemişti. Hasan ise Ramiz dayıdan öğreneceği çok şey olduğunu anlamıştı. Kendisini talebe olarak kabul etmesini istemişti. Ramiz dayı da kültürlü bir edebiyatçı gibi onu geri çevirmemiş ve memnuniyetle karşılamıştır. Kapıdan en son çıkan Hasan’dı. Hasan’ın tüm yaşamını şekillendirecek o son altın sözcükleri de burada duyuyordu.

“İyi bir insan olmanın yolu edebiyatta gizlidir. Kültürlülük çok bilgili olmak değil, neyi nerede nasıl yapacağını bilmektir. Sanatçılık emeğe saygı duymak, sanatkârlık ise yapabileceğinin en iyisini estetik bir biçimde sunmaktır.”

Mevlüt Baki Tapan